

De Heraut

van de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 23 Juni 1881 (Staatsblad No. 1244)

Zondag 18 Juli 1909. No. 1646.

Dit blad wordt geregeld de *Vrijdags* aan de geabonneerden verzonden. Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van het blad betreft, te adresseren aan de **REDACTIE**. Abonnementen en Advertenties aan de **ADMINISTRATIE**. Bureau: Warmoesstraat 90, te Amsterdam.

Abonnementprijs: franco aan huis, per drie maanden f 1.80, voor België per jaar f 5.30 bij vooruitbetaling, voor het verdere buitenland en Ned.-Indië per jaar f 6.00 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f —.10. Abonnementen worden aangegaan door het Bureau te Amsterdam, Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. Advertentieprijs: van 1 tot 6 regels f 1.20, voor elke regel meer f —.30. Aanvragen en vermelding van liefdegaven f —.18 per regel.

„Taak geen stilzwijgen bij Ulieden wezen“.

O Jerusalem, Ik heb wachtens op uwe muren besteld, die geduriglijk, al den dag en al den nacht, niet zullen zwijgen. O, gij die des HEEREN doet gedenken, laat geen stilzwijgen bij Ulieden wezen.

Jesaja 62 : 6

De edelste organen, die de Heere God ons gaf voor de uiting van ons leven, zijn onze spraakorganen, in de Schrift van oud en nieuw Verbod tot deze drie beperkt, onze keel, onze tong en onze lippen. En deze organen staan daarom het hoogst en zijn daarom het edelst, omdat door deze drie het woord uitgaat, en ons geschapen zijn naar den beeld Gods in niets zoo sterk als in het woord uitkomt.

In God was vóór de Schepping het onuitgesproken Woord de saamvatting zijner zelfbewuste gedachten. Toen de schepping tot stand kwam, was die schepping niet anders dan een zich uitspreken van het Woord. En sinds die schepping uitging, is heel de historie van het heelal niet anders dan een gebeuren van wat in het Woord was voorgedacht.

En zij 't al op onmetelijken afstand, bij ons is het met ons menschelek woord even zoo. Eerst denken we na over wat we doen zullen. Dan doen we wat we gedacht hadden. En trad dit naar buiten, dan wenden we het aan voor het doel, dat we ons hadden voorgesteld. In die gedachte nu is het woord ook bij ons eerst onuitgesproken; daarna spreekt het zich uit, en dan handhaaft 't zich. Als een bouw-kunstenaar zich een huis bouwt, dan is dit huis eerst verborgen in zijn gedachte; dan treedt die gedachte naar buiten in het plan dat hij ontwerpt; uit en naar dit plan bouwen de bouwlieden; en straks bewoont hij 't op de wijze, zoo als in zijn plan was aangegeven.

Zoo schuilt in alles wat enkele personen of heele volken tot stand brengen een gedachte, een plan, een woord. Bij het vogelken dat zijn nest bouwt, of bij de spin die zijn rag weeft, is dit ook zoo, maar hier is het plan door instinct ingegeven, niet zelf bedacht. Doch bij den mensch bestaat het woord niet alleen. Al begint het toch ook bij den mensch met het instinctieve, en al wordt het gedragen door overlevering, toch leidt het bij den mensch ten slotte tot denken, tot bedenken, tot uitdenken, en tot het zinnen op de middelen, om het bedachte tot stand te brengen.

En hierin nu ligt de gelijkheid met Gods beeld. Dit zelf bedenken en zelf scheppen, zoo ge wilt, is de heereijke gave, die God aan den mensch toebedeeld. Dit nu komt altoos weer op het woord neer. Het eigen bedenken, het staat dan eerst klaar voor ons, zoo we het in het woord kunnen uitdrukken. Dat Woord gaat dan in een klank of in een daad uit. En vandaar dat ook door ons kan geseegd worden, dat al wat we tot stand brengen, tot stand komt door ons woord.

Toch geschiedt de rijkste, reinste en klaarste uiting van ons innerlijk leven, door het gesproken, geboden of gezongen woord, en in dienst van dit klaarste en hoogste is onze keel, is onze tong en zijn onze lippen gesteld.

Vandaar dat God in zijn Woord ons zoo telkens op tong en lippen wijst, ook dan wanneer de tong „de pen eene vaardigen schrijvers“ gelijk wordt. De tong, zegt de apostel, is een klein lid, en roemt nochtans grote dingen. En juist omdat tong en lippen zoo hoog staan, leenen ze zich makkelijker dan eenig ander orgaan, om uit den dienst Gods in den dienst der zonde over te gaan. De tong kan zegenen, maar ook vloeken. De één looft met de tong God, maar de ander vervloekt met de tong zijn naaste. De tong kan ontstoken worden door een onheilg vuur. Ze kan heel ons lichaam besmetten. Ze kan het rad der geboorte in ons, dat is heel ons innerlijk leven, in onheilg gloed van haat zetten, en die gloed kan in ons ontstoken worden uit de heil.

En niet anders is het met onze lippen. De boze wereld, die zich tegenover God stelt, roept, zegt de Psalmist: „Onze lippen zijn onr“ (Ps. 12 : 5). En hierin juist schuilt de diepe leugen. Neen, onze lippen zijn niet van ons, maar zij zijn van God. Het is God die ons wonderbaar, in de gelijkheid naar zijn Beeld, en de denkracht, en de gedachte, en het woord als middel tot uiting van onze gedachten schep. Voor die uiting gaf hij ons de spraakorganen. Onder alle creaturen kan alleen de mensch spreken, bidden en in woorden zingen. En

het hooge doel, waartoe Hij ons zoo wonderbaar schiep, is zijn eere. „De verheffingen Gods zullen in hunne keel zijn“ (Ps. 149 : 6). De var op het altaar geslacht was slechts zinnebeeld, maar de heilige varren, die Gode moeten worden opgedragen, zijn de „varren der lippen“ (Hoz. 14 : 3).

Zelfs behaagt het den Heere, dat we het geluid onzer keel, en de klank onzer lippen, bij het saamloven, met snarenspeel en orgel verbinden en versterken zullen. „Loof Hem met het geklank der basuin, loof Hem met de luit en de harp!“ (Psalm 150 : 3).

God de Heere, en dit is het hier alles beheerschende, heeft een welgevallen, en welbehagen aan het gebed en den dank, aan de lof en den prijs van zijn menschenkinderen. Ons moge dit raadselachtig schijnen, waarom de heilige God hieraan lust heeft, maar de Schrift getuigt het. En Jezus zelf getuigt, dat zoo de mensch zwijgt, de steenen haast roepen zullen. En in dien zin nu roept de Heere 't zelf bij Jesaja uit: „O Jerusalem, Ik heb wachtens op uwe muren besteld, die geduriglijk al den dag en al den nacht niet zullen zwijgen. O, gij die des Heeren doet gedenken, laat ook bij u geen stilzwijgen wezen“.

Gewisselijk, de Heere gaf ons stem en klank ook voor het gemeene gebruik onder menschen. De spraak, het woord geeft ook aan het menschelek leven zijn hoogere verheffing. Maar hierin gaat 't doel, waar mee stem en spraak ons gegeven zijn niet op. Het hoogste doel waartoe we deze gaven ontvingen ligt in het *Soli Deo Gloria* Gelijk de leeuw in den morgen en de nachtegaal in de dichte takken, ook als een mensch haar zang beluistert in het eenzame woud, hun zang voor God ontsend uitingen, zoo ook wil God de Heere dat zijn menschenkind met zijn stemgeluid, maar nu welbewust, tot Hem spreke, van Hem getuige, van Hem zinge, Hem love en Hem dankzegge. Hooger menschelek deelsluiting dan in het *Te Deum* is er niet. Ook half fluisterend, bijna zwijgend, kan men zijn stil gebed voor zijn God uitspreken. Zelfs met onuitprekelijke verzoeken kan de Heilige Geest in ons bidden. En ook dit gebed loont God. Maar dit alles is nog het hoogste niet, waartoe ons God stem en klank en keelgeluid gegeven heeft. Hij wil ook dat we overluide, dat we met beelden klank, dat we met volle stem Hem loven en prijzen, eeren en aanbidden zullen. De verheffingen Gods moeten niet alleen in ons hart, maar ook in onze keel zijn. Dat kan een ieder voor zich zelf, dat kunnen in huis of kerk velen samen doen. Maar de stem moet de keel uit, en ook die stem moet onzen God verheerlijken. Er moet niet alleen een bidden, maar ook aanbidding zijn. De lof onzes Gods moet steeds groot gemaakt.

Er mag geen zwijgen zijn.

Wie waarlijk wachtens zijn op de muren van Jerusalem, zwijgen al den dag en al den nacht niet. Maar de geloovigen zullen moeten den Heere doen gedenken, en ook bij hen mag geen stilzwijgen zijn.

Voor uzelf den Heere belijden, in stilte, eenzaam tot Hem bidden, 't kan goed zijn, maar het volstaat niet. Er moet ook zijn het gemeenschappelijk overluide gebed, de gezamenlijke dankzegging; het lied, waarin we Gods lof uitspreken, de aanbidding die we Hem luidekeels opdragen; het roepen en getuigen van Hem, dat in heel onze omgeving beluistert en gehoord wordt.

Dat moet niet gezocht, het moet niet vormelijk afgedwongen zijn; het mag geen werk alleen der lippen zijn; uit het hart moet het opwellen, de tong der ziel moet er in weerklinken, het moet heel uw menschelek zijn, die er zich in uit, het moet het schepel zijn dat zijn Schepper te voet valt en aanbidt.

Dat men een held prijst, een kunstenaar looft, liefde onder menschen verheerlijkt, waarom niet? Maar hoog boven alle lof, den menschen toegezongen, moet de prijs, de lof en de aanbidding van onzen God gaan. Hij alleen is het Hoogste Goed, de Volzalige, de Volheerlijke, en daarom voor Hem mag geen stilzwijgen wezen. Het moet uitgeroepen, het moet uitgezongen in alle tonen, dat Hij de eenig aanbiddelijke is.

En waar de wereld dit niet verstaat, en zich vergaapt aan menschenlof, komt tot elk geloovige, komt tot elk kind van God met de bezieldele aandring het heilig vermaan van boven: Gij die den Heere doet gedenken, laat er bij Ulieden van uw God geen stilzwijgen wezen. Aanbidt Hem, loof Hem met orgeltonen en snarenspeel. Weest de getuigen van zijn Majesteit in elken kring waar God u geplaatst heeft.

Tergrastel.

H. S. S. KUYPER, *Hendrick Hudson in Holands dienst*. 's Gravenhage — 1909 — D. A. Daamen.

Dit jongste werk des schrijfters van: *Van het Licht dat schijnt in de Duisternis*, *Brieven uit Rusland*, *En half jaar in Amerika*, enz., waarvan ik vóór eenige weken hier meddele, dat het verschijnt zoo, niet thans het licht.

Hoe het ter wereld gekomen is vertelt Mij. KUYPER zelf ons nu in een noot op p. 13.

„Het initiatief“, zegt ze, „tot het schrijven van dit boek is genomen door de firma OOSTERHAAAN en L. COINTRE te Goes, die mij verzocht „een populair boekje met een geschiedt voor de hoogste klasse der lagere school“, te schrijven. Met dit doel voor oogen, zette ik mij aan 't werk, dat wil zeggen aan de studie. Maar die studie noopte mij van plan te veranderen. Het „bestudeerde“ bleek ten slotte te belangrijk en te veel omvattend voor een „populair boekje“.

Ken „boekje“ is het dan ook niet, want het telt 112 bladzijden en daarmee spreekt men van een „boek“.

Uit de omstandigheid, dat het niet bij de firma OOSTERHAAAN en L. COINTRE te Goes, maar bij den heer DAAMEN te 's Gravenhage, verschijnt, meen ik de gevolgtrekking te mogen afdelen, dat de Zeeuwse firma in het veranderde plan niet veel voordeel heeft gezien.

Van harte hoop ik nu maar, zoo voor den uitgever, als ook voor de schrijfter, dat die firma mis heeft gezien.

Toch wil het mij voorkomen, dat haar plan nog zoo slecht niet was. HUDSON's tocht met de HALVE MAEN is een feit waarvan de herinnering in deze dagen weer is op gaan leven. Het feit is daarom niet onomkeerbare uit dien tocht, als men, gelijk ik reeds voor eenige weken schreef, maar van aanleiding tot aanleiding, de stichting van NIKUW AMSTERDAM — thans New-York — is voortgekomen. En het feit van HUDSON's tocht leefde daarom thans in de herinnering weer op, omdat het in September a.s. juist drie eeuwen zal geleden zijn.

Ook mij dunkt, dat een populair boekje, waarin HUDSON's tocht met de HALVE MAEN kort en eenvoudig verhaald werd, metterdaad in een bestaande behoefte zou hebben voorzien. En, zulk een werks waer, voor wie niet de Engelse taal niet op al te gespannen voet staat, na het verschijnen van b.v. WILLIAM ELLIOT GUYRE's *The Story of New Netherland*, — een werks ook aan Mij. KUYPER niet onbekend, niet al te bezwaarlijk in elkaar te zetten geweest. Mij. KUYPER heeft echter haar taak breder opgevat.

Haar *Hendrick Hudson in Holands dienst* wil, zooals zij zelf nadrukkelijk zegt, niet wezen een „populair boekje“. Daarvoor was haar voorstudie „te belangrijk en te veel omvattend“ geweest.

Of dan nu dit populair boekje dat de geachte schrijfter ons hier biedt — want, ook na die „belangrijke en veel omvattend“ voorstudie, welke aan zijn samenstellen vooral is gegaan, kan ik er geen ander praedicaat aan toekennen — beter in de bestaande behoefte voorziet dan een, als boven omschreven „populair boekje“, waag ik te betwijfelen. Een klare en duidelijke voorstelling toch van het feit waarom het, op den titel afgaande, eigenlijk gaat: HUDSON's tocht met de Halve Maen, — heeft het mij, na opmerksame lezing, niet gegeven.

De geachte schrijfter haalt er zooveel bij om en haalt het zoo diep op.

Hier is zoo niets van het *rapport in media res*. Het boek bestaat uit een Ter Inleiding en dan zeven hoofdstukken maar eerst op p. 61, in het 5e hoofdstuk steekt Mij. KUYPER met HENDRICK HUDSON in Holands dienst, van wal. Hoe dat zoo komt, vermenen wij op p. 15.

De tocht van HUDSON met de Halve Maen viel in 1609. Maar „als van zelf“ viel aan de schrijfter te binnen, dat in 1609 ook het Twealfjarig Bestand werd gesloten en ook, dat in 1609 Calvinus is geboren.

Drie feiten alzo voor een.

En tusschen die drie zoekt ze en vindt ze dan ook, verband.

Iets wat zeker getuigt van haar geest, maar wat niet bepaald dienstig is om het eigenlijke onderwerp in helder licht te stellen.

De inleiding van het boek is dan ook eigenaardig.

De opschriften der zeven hoofdstukken luiden aldus:

Buitenlandsch overzicht en Binnenlandsche zaken; „De roemrijke Zeven“; Maurits en Oldenbarnevelt; Zeevaart en Handel; Hendrick Hudson in Holands dienst; Nieuw Nederland en zijn bewoners; Wat Amerika aan Holland te danken heeft.

Ik betreur het, dat toen aan de schrijfter zoo „als van zelf“ te binnen viel 1609; HUDSON, het Bestand en 1609; CALVINUS, — zij dezen haar onbestuurde gedachten gang niet stelde onder de tocht hares bezinning. Dan immers zou zij veel uit haar boek, dat toch handelen moest over: „HUDSON's tocht met de Halve Maen“, hebben weggelaten, wat er nu een minstens vreemde ijsur in maakt en waarbij het eigenlijke onderwerp als verinkt.

Zij schijnt daar zelf ook wel iets van te hebben gevoeld.

Men vindt toch in dit boek over HUDSON's tocht met de Halve Maen, wat men, er zeker niet in zou verwachten, een vrij breede uiteenzetting van de sociale en politieke betekenissen van het Calvinisme (blz. 53—58).

Aan het einde daarvan gekomen, richt de

schrijfter dan de vraag tot haar lezers: „Was dit uitstapje naar Genève en Calvijn gezocht? Ik ben zeer geneigd deze vraag bevestigend te beantwoorden en de grond, dien Mij. KUYPER voor haar tegenovergestelde meening aanvoert, schijnt mij een vrij wankel.“

Evenwel, staan er in dit boek, ook al raken zij minder de eigenlijke materie, veel goede en mooie dingen. Zoo trof mij deze uitdrukking op blz. 53: „De zaligheid eener ziel hangt niet af van een leer, maar van het geloof in Jezus Christus als den Zoon van God en den eenigen Zaligmaker en Verlosser“.

Ook reken ik tot die goede en mooie dingen de vele en velerlei uitingen van innig nationaaliteitsgevoel en van liefde over Oud-Hollands glorie. Eindelijk het niet zonder zaak kennis geschreven gedeelte waarin Mij. KUYPER, op het voetspoor van GUYRE en anderen, tegenover de traditionele engelsche beschouwing, aantoonst wat Amerika niet al aan Holland te danken heeft. Maar met dit al is het historisch milieu waarin de schrijfter HUDSON met zijn *Halve Maen* meende te moeten zetten, meer breed dan diep.

Over de woord-kunst van dit boek zal ik niet veel zeggen, wijl het blijkbaar niet tot de fraaie maar tot de nuttige letteren wil behooren. Toch waag ik het eenige van de voor mij niet onbedenklijke uitdrukkingen, die ik bij lezing aanschafte, onder de aandacht der verdienstelijke schrijfter te brengen. B.v. „stormen, tegengehouden door een *win*“, p. 27; „het land vormde van groote mannen en het *kruisde* van vreemdelingen“, p. 28; „de omstandigheden in *casu*“, p. 36; „wat *maalde* Jacobus om volks-tradities“, p. 23; eindelijk de door omalachtigheid minder aanbevelingswaardige: „schrijfter *dezes*“, voor een kort „ik“ of „wij“.

Mijn oordeel over *Hendrick Hudson in Holands dienst* samenvattend, acht ik het een boek dat metterdaad van studie getuigt; als een cultuur- en politieke geschiedenis van Nederland uit het begin der 17e eeuw, die het blijkbaar zijn wil en die het door HUDSON's „Halve Maen“, — de „vaart“ van dat scheepje niet weinig belemmerend, — op slechtouw wil laten nemen, echter niet geheel bevredigend, maar dat er wel kan toe bijdragen om den wensch der schrijfter in vervulling te brengen, „dat het Holland onzer dagen weten zal, waarom het HUDSON-gedachtenisfeest en voor Amerika en voor ons land een feest van zoo groote betekenis is.“

Officiële Berichten.

Geref. Traktaat-Genootschap „Filippus“. De algemeene vergadering van „Filippus“ zal, zoo de Heere wil, gehouden worden te Alkmaar op Woensdag 11 Aug. 1909.

We herinneren hierbij aan art. 9 van het Huishoudelijk Reglement, luidende: „Het bestuur, de afdelingen, de corporaties en leden ter plaatse waar minder dan vijf leden zijn, hebben het recht voorstellen ter behandeling op de algemeene vergadering in te zenden. Deze voorstellen moeten minstens vier weken voor de algemeene vergadering bij het bestuur worden ingediend.“

Nadere aanwijzing van localiteit, logies enz. worden op het agendum aangegeven.

Punten voor het agendum en verdere stukken voor deze vergadering worden ingewacht bij: J. TER BORG, te seer.

Wolvega, 19 Juni 1909.

Deputaten volgens art. 19 D. K. O. in de provincie Groningen, deelen bij deze mede, dat zij door de laatst gehouden particuliere Synode gemachtigd zijn finantieel steun te bieden aan hen die wenschen opgeleid te worden tot den Dienst des Woords in de Ger. Kerken.

Aanvragen worden voor 23 Juli ingewacht bij: Ds. A. VAN WIJN, scriba der dep.

Theeinge, Juli 1909.

Donderdag 24 Juni was een feestdag voor de Geref. Kerk van Gorinchem. Het nieuwe kerkgebouw toch kon toen in gebruik worden genomen. 's Middags om 3 uur werd de eerste Dienst des Woords gehouden, waarin Ds. C. Lindeboom de gemeente voorging. Z. Kerk had tot tekst 1 Cor. 3 : 9b: „Gode gebouwt zijt gij“. Op schoone en heldere wijze werd de rijke betekenis van dit schriftwoord aan de gemeente voor oogen gesteld, nadat eerst eenige historische herinneringen uit het leven der gemeente waren voorgegaan. Aan het eind werden toespraken gehouden tot Ds. J. van Andel, burgemeester en wethouders, de bouwcommissie, architect, aannemer en opzichter, tot den kerkeraad der Hervormd Evangelisch Lutherse gemeente en tot de afgevaardigden uit de classis Gorinchem en uit het naburige Noord-Brabant en Gelderland.

Het was een goede uer. Het eigen karakter en de heerlijke bestemming van de gemeente als het gebouw Gods hield onze gemeente als het zuivere ideaal zich steeds voor oogen.

Des avonds werd om half 7 een tweede samenkomst gehouden, geleid door Ds. Lindeboom, waarin achtereenvolgens optraden: Ds. v. d. Vlies van Otterland, namens de classis, Ds. Kapteijn van Giesendam, Ds. Reyenga van Leerdam, Ds. Heij van Molenaarsgraaf, Ds. Uylenhoudt van Zaamslag en ouderling J. den Boert.

Veel hartelijke gelukwensen en goede woorden werden gesproken. De gemeente mocht den Heere prijzen om Zijne goedheid.

Het sierlijke, ruime kerkgebouw met slanken toren is een sieraad voor de stad en doet den ontwerper alle eer aan.

Architect was de heer Kuipers, opzichter de heer Knikker en aannemer de heer Van Genderen.

J. DEN BOERT, scriba.

Korte Notulen van 'de Particuliere Synode van de Gereformeerde Kerken in de provincien N.-Brabant en Limburg, gehouden te Almkerk den 9en Juni 1909.

1. Na het zingen van Ps. 80 : 7 en het lezen van Efeze 1 houdt de praeses van den kerkeraad der Geref. kerk te Almkerk een korte toespraak en gaat voor in het gebed.

2. Di. Donner en Mulder sien de lastbrieven na. De lastbrief van de afgevaardigden uit de classis Almkerk is niet aanwezig. De vergadering besluit genoemde afgevaardigden toe te laten onder deze voorwaarde, dat de lastbrief alsnog bij het moderamen zal worden ingediend.

3. In het Moderamen worden gekoren tot praeses: Ds. W. Bosch, tot assessor: Ds. J. H. Donner, tot 1e scriba: Ds. J. A. Mulder, tot 2e scriba: Dr. T. Hockstra.

4. De notulen van de vorige synodale vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

5. a. Op het ingekomen stuk van Ds. E. Th. P. v. A. wordt goedgekeurd.

b. Inzake het bezwaarschrift uit Klundert wordt geadviseerd dat de kerkeraad van Klundert zich houde aan het advies der classis.

c. Het schrijven van Hr. H. Dekker te Venlo wordt voor kennisgeving aangenomen.

6. a. Ds. Brummelkamp rapporteert namens Deput. art. 49 K.O. De hulp van Dep. is slechts eenmaal ingeroepen.

b. Namens br. Maris rapporteert br. van Drimmelen in betrekking tot de Hulpbeh. kerken. De inkomsten waren f 391 3/4, de uitgaven f 140 30, zoodat het batig saldo is f 251 04 1/2.

c. Namens Deput. voor Art. 13 K. O. rapporteert Ds. Brummelkamp. De inkomsten bedroegen f 7335 02, de uitgaven f 7335 —, zoodat er 2 cent in kas is.

d. De waarnemend provinciale Quastor, Ds. W. Bosch deelt mede dat er ontvangten was f 996 50 en uitgaven f 986 60 1/2, zoodat er f 10 89 1/2 batig saldo is.

e. De morgenvergadering wordt gesloten.

f. De namiddagvergadering wordt begonnen met het zingen van den Morgenzang 4.

g. De primus afgevaardigde Ds. Goedbloed, die nog niet ter vergadering aanwezig was, neemt thans zitting.

h. Namens de archief bewarende kerk rapporteert Dr. Hockstra inzake het archief. Het archief bevindt zich in goeden staat.

i. Br. van Drimmelen brengt finantieel verslag uit namens Dep. voor den Evangelisatie-arbeid. De inkomsten bedroegen f 5009 51 terwijl er bij afsluiting van het boekjaar in kas was f 506 03. Met bestemming voor kerkbouw te Venlo is ontvangen f 247 90. De praeses zegt br. van Drimmelen dank voor zijn gewaardeerden arbeid. Ds. Munnik van Fijnart en br. Basoski van Moerdijk worden benoemd om de boeken van den quastor na te sien. De penningmeester wordt herbenoemd.

De commissie, op de vorige Synode benoemd tot nazien der boeken, rapporteert, dat deze in orde zijn bevonden.

De Goris brengt als scriba een breedvoerig rapport uit van den arbeid der Deput. Hem wordt dank betuigd.

De volgende voorstellen van Deput. worden aangenomen:

I. de handelingen der Dep. goed te keuren en hen te dechargeren.

II. aan de te benoemen Dep. op te dragen: a. het contract met de Bode te verlengen.

b. den toestand te Venlo te handhaven in overeenstemming met het besluit der vorige Part. Syn.

c. aan alle kerken mede te deelen het resultaat van de vorige circulaire en de kerken op te tekken tot mildere bijdragen voor den kerkbouw te Venlo.

d. aan alle kerken in N.-Brabant te verzoeken haar Dienaren des W. tusschen October en Mei één Zondag voor den dienst te Roosendaal af te staan en aan de kerken in Zeeland en Z. Holland de vraag te richten naar Dienaren des Woords één Zondag tusschen Mei en October des volgende jaars voor den arbeid te Roosendaal te geven.

e. de jaarlijkse bijdrage te verhoogen van f 400 tot f 500.

f. a. Het verzoek van Helmond, inzake de continuïteit van den catechisatiearbeid door br. Dekker wordt toegestaan. De aanvraag van Helmond om f 100 tegemoetkoming van Deput. (Generale Synode) voor hulpbehoevende kerken wordt gesteund.

b. De aanvragen van Helmond en Heineveen om f 100 subsidie worden verleend.

c. Aan Helmond wordt toegestaan, dat Ds. Binnema haar consulent zij.

d. Het verzoek van Sprang om f 100 bij eventuele beroeping van een D. d. W. wordt ingewilligd.

e. Aan het verzoek van Tilburg om f 100 uit de kas voor Hulpbeh. Kerken kan niet worden voldaan.

f. Moerdijk ontvangt f 50 uit de Prov. Kas voor Hulpbeh. Kerken.

8. Benoemd worden tot: a. Curator Theol. School: Ds. W. Bosch, primus, Ds. J. A. Goedbloed, sec.

b. Deputaat Gener. Kas Hulpbeh. Kerken: Ds. E. Zwiers primus; Ds. A. J. Mulders, sec.

c. Deputaten Hulpbeh. Kerken: broeders Oost, J. Verhagen, N. H. Basoski (adres).

d. Dep. art. 13 K.O.: Di. L. G. Goris, A. Brummelkamp, oud-Koekkoek.
e. Dep. art. 49 K.O.: Di. J. A. Goedbloed, A. Brummelkamp, A. J. Mulder, J. Bosch, W. Bosch.
f. Prov. Questor: Ds. W. Bosch.
g. Archibewarende Kerk: 's Hertogenbosch.
h. Dep. voor Evangelisatie: Classis Almkerk: Ds. W. Bosch, Ds. J. A. Goedbloed, oud. A. Oost.
i. Classis 's Bosch: Ds. J. C. Aalders, Ds. A. Brummelkamp, oud. H. Both.
j. Classis Klundert: Ds. L. G. Goris, Ds. A. J. Mulder, oud. L. J. Schalekamp.
k. De kosten worden verrekend.
l. De volgende Part. Synode zal in de eerste helft van Juni 1910 door de Kerk van 's Hertogenbosch worden saamgeroepen.
m. De korte Notulen worden gelezen.
n. De praeses spreekt een afscheidswoord. De assessor dankt den praeses voor zijne uitnemende leiding. De vergadering wordt gesloten nadat Ps. 100 : 4 is gezongen en Ds. J. H. Donner in dankgebed is voorgegaan.
Op last der Synode:
T. HOKSTRA, 2e scriba.

Buitenland.

Noord-Amerika. Carnegie's schenkingen.
Men heeft berekend, dat de multo-millionaire Carnegie voorsteltige schenkingen heeft gedaan tot een bedrag van 65 miljoen dollars. Hij is vooral wereldbekend geworden door het geven van bibliotheken. Er zijn tegenwoordig 1800 bibliotheken die den naam van Carnegie dragen. Men vindt ze in de Verenigde Staten van Noord-Amerika, Canada, Engeland, Ierland, Schotland, Nieuw-Zeeland, Australië, Zuid-Afrika. Daarom hij 100 in 't bijzonder zich er op toeliet om bibliotheken in het leven te roepen, zal men wellicht vragen. Carnegie antwoordt hierop, dat hij dit deed, omdat een bibliotheek niet iets geeft voor niets. Wie door een bibliotheek gebaat zal worden, moet zelf medewerken. Wie niet leest en studeert, heeft aan een bibliotheek niets. Niets voor niets is de wet, die voor een bibliotheek geldt. Help u zelven in de regel, wien toepassing door een boekjeij bevoorrecht wordt. Aan de stad New-York schonk hij acht en zeventig gebouwen voor bibliotheken. In het geheel gaf hij 130 miljoen gulden uit voor het stichten van bibliotheken.

Met de (Amerikaansche) Wachten vragen wij, hoe een man in het tijdsbestek van een kort menschenleven, zulk een enorm kapitaal kon bijeen brengen. Bijna 155 miljoen gulden geschenken en dan nog miljoenen bij miljoenen overhouden. Voorwaar de sociale toestanden, welke zoo iets mogelijk maken, kunnen wij ons niet indenken als normaal. Tonnen gouds het eigendom van een man, en naast hem de arme werkmans in zijn dienst, die niet genoeg verdient om in de behoeften van zich en zijn gezin te voorzien! Is het wonder, dat de onafzienbare schare werklieden, die van de hand in den tand leven, luide hun ongenoegen verkondigen over zulke toestanden? Die grote gaven in den vorm van bewaarplaatsen voor boeken, prikkelen in menig geval tot opstand. Want welk roepen: „Wij hebben geen behoefte aan boeken, maar aan brood“. Gelukkig hij wie het alles kan overgeven Hem die rechtvaardig oordeelt, en die geleerd heeft door Gods genade meer te hechten aan de gunst Gottes dan aan de rijkdommen dezer wereld.

Gemengd Nieuws.

Op de nieuwe eentstukken die in Philadelphia geslagen worden, zal niet alleen de beelden van Abraham Lincoln verschijnen, doch ook het opschrift: „Wij vertrouwen op God“. Tot hiertoe hebben deze eentstukken in de Ver. Staten alleen het hoofd van de vrijheid en den arend gedragen. De nieuwe president Taft heeft last gegeven, dat het opschrift: „Wij vertrouwen op God“ er op zou verschijnen.

In 1799 werd de Church Missionary Society in Engeland gesticht. Op de jongste jaarvergadering dier vereniging werd medegedeeld, dat in 1908 voor de zending meer dan 5 miljoen gulden ontvangen werd. Met het oog op de krachtige deuren die in China, Japan, Indië enz. geopend zijn, werd uitgesproken, dat hoewel vele jongelieden zich op de Engelsche universiteiten voorbereiden om op het zendingsveld te gaan arbeiden, de levende krachten die er noodig zijn om het onmetelijk groot terrein te bearbeiten, beginnen te ontbreken.

Het Britsch en Buitenlandsch Bijbelgenootschap hield mede te Londen zijn vergadering, de 50de. Het genootschap gaf in 413 talen oversettingen van den Bijbel af van gedeelten daarvan uit.

Het genootschap had een inkomst van ongeveer drie miljoen gulden en verbeide bijna zes miljoen Bijbels of gedeelten van den Bijbel.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

EEN TWEDE DE RUYTER.

XL (Slot).

DE BESLISSING.

Op het dek van zijn schip, de „Frederikshald“ stond de Deensche kapitein Plooyt. De zon was opgegaan, de heerlijke zomerzon, over een tooneel van verwoesting. De kapitein wierp zijn blikken bezorgd over al het gewoel om hem heen. Hoe lang zou 't nog duren?
Eensklaps bespeurt hij, dat van zijn schip niet meer geschoten wordt. Tegelijk ziet hij opperkonstabel die op hem toetreedt.
„Waarom schiet ge niet meer?“ vraagt Plooyt verwonderd.
„Kapitein“, luidt het antwoord, „het geeft toch niets. We zijn allen doodop; niemand kan zich bijna meer roeren. Daarbij zit thans de laatste bom in het kanon. Moet ik nog afvuren?“
„De laatste bom!“ riep de kapitein. „Kom mee en geef mij de lont. Het laatste schot wil ik dan zelf doen.“
Hij liep naar het hem aangewezen kanon, en greep de brandende lont, die destijds noodig was om het vuur bij het buskruit te brengen. Verbaasd slepen de manschappen, hoe moe zij ook zijn, zich naderbij om te zien wat er gebeurde.
De kapitein doet zijn werk. Een slag volgt, dan een oogenblik stilte.
Plooyt hoort men een halfdoode kreet, en aller oogen richten zich naar Karlsteen.
Een dikke rookruil stijgt uit de benarde Zweedsche vesting op. Wat kan er geschied zijn?
„Antwoord! zou komen. Een maal „alsof hemel en aarde bersten“ volgt. Een hagel van steenen en stukken ijzer vliegt hoog in de

lucht, en slaat met gedruis weer neer op het laag gelegen land.

Thans begrijpt ieder op de „Frederikshald“ wat er heeft plaats gevonden; de laatste bom, door kapitein Plooyt geworpen, heeft den kruittoren van Karlsteen getroffen.

De vesting kan zich dan ook niet meer verdedigen, de toestand daarbinnen is schrikkelijk. Alles is voor de Zweden verloren.

Eenige oogenblikken later laat Dankwarth de witte vlag hijschen. De bevelhebber heeft zich verdedigd zoolang hij kon. Thans is het niet meer mogelijk. Overal liggen de dooden en kermen de gewonden. De magazijnen zijn stuk geschoten en branden hier en daar. Muren zijn gespleten en waggelen. Overal verwoesting en vernieling.

De vroege morgen had de beslissing gebracht, na een nacht die ontzettend was geweest. Thans zwijgt ook het Deensche geschut van vloot en batterij. De algemene manschappen kunnen de noodige rust nemen en zij haasten zich het te doen.

Een zes of zeven uur was 't hun vergund. Daarna raakte weer alles in beweging.

Tordenskiold stelde zich aan het hoofd van een sterke afdeeling zijner manschappen, en trok, door zijn officieren omgeven, thans als overwinnaar naar Karlsteen dat hij zoo kort geleden langs hetzelfde bergpad als visscher had bezocht. Hij had zijn oogen goed gebruikt. Deze dag bewees het.

„Was drie uur in den namiddag van 24 Juli 1719, toen de Denen zegevierend de vesting binnentrokken, die dusver voor onneembaar gold, doch voor Tordenskiold de poorten had moeten openen. Wat men daarbinnen te aanschouwen kreeg was één tooneel van jammer en ellende. Het gekrijt en gekerm der gewonden vermengden zich met de jubelkreten der Denen. „Doch het jammergeschrei der beklagenswaardigen kon toch het zegegejuich der overwinnaars niet overstemmen.“

Zoo gaat het in den oorlog; zoo bekampen elkaar ten doode christenvolken, zelfs die het Woord des Heeren kennen, en eenheid zijn in belijdenis. Gode zij dank, dat de tijd komt waarin de volken „geen oorlog meer zullen leveren“ en men de zwaarden zal slaan tot spaden, de spijlen tot sikkelen.“ Maar dan zijn ook „de Koninkrijken der aarde geworden onzes Gods en Zijns Christus.“

Een paar dagen later bespeurden de Denen, die Marstrand bezet hielden, de nadering eener kleine vloot. Tegelijk kregen zij bericht, dat hun koning Fredrick zich daarop bevond en naderde. „Leed ook niet lang of het Koninkrijk fregat „Pommern“ wierp in de haven van Marstrand het anker.

Zoodra we vroeger zagen was de Koning aan het hoofd van een leger uit Noorwegen opgericht om Karlsteen, de Zweedsche sterkte, van de landrijde aan te vallen. Doch het bericht van de onverwachte, schitterende zegepraal der Denen bij Marstrand had den koning bereikt, die daarop zich gehaast had scheep te gaan om zijn dapperen te bezoeken. Het doel van zijn krijgstocht was nu toch bereikt.

„Een heerlijke dag“ was het, zoo meldt de geschiedschrijver, toen de Koning de haven binnentiep. Heerlijk kon hier in dubbel zin zijn bedoeld, althans voor de Denen.

Zoodra de „Pommern“ stil in de haven lag, begaf Tordenskiold zich aan boord, omgeven van heel zijn staf van officieren. Koning Fredrick ging hem te gemoet.

„Ik heb de eer“, zoo sprak de vlootvoogdt, „Uw Majesteit mijn nederigen groot te brengen, in de haven van Marstrand.“

„Gaarne had ik er nog bij de sleutels van stad en vesting die van Gothenburg en Ny-Elfsborg gevoegd, maar dat mocht mij dusver niet gelukken.“

Diep geroerd omarmde Fredrick IV zijn trouwen wakkere dienaar, en benoemde hem tot loon zijner dapperheid tot admiraal.
Nog slechts dertig jaar was Wessel oud, toen hij dezen hoogsten rang bij de Deensche zeemacht bereikte.

Een verrassing had Tordenskiold zijn vorst willen bereiden; 't was hem boven alle verwachting gelukt.

Hiermee nemen we afscheid van hem. 't Was ons niet te doen heel zijn leven hier te schetsen. Weren we in den aanvang op de overeenkomst in zoo velerlei, tusschen hem en onzen Michiel Adriaanszoon de Ruyter, jammer genoeg zijn we in 't onzekere of Wessel ook als de Ruyter een godvreesend man was. Het gebeurde bij Marstrand en Karlsteen moet hem, dunkt mij, overtuigd hebben, dat de overwinning ten slotte niet afhangt van der menschen dapperheid en schranderheid, maar van Gods bestier. Dat de laatste bom juist den kruittoren des vijands zou treffen kon niemand voorzien.

Want het blijft waar wat we zingen in Ps. 33 : 8:

„'t Is God aan tijd noch plaats verbonden
Wiens toericht over alles gaat;
Die 't harte vormt, en kan doorgonden;
Die aller werken gadeslaat.
Schilden, bogen, dolken, dapper oorlogsvolken,
Wijheid moed noch kracht,
Kunnen ooit in 't strijden, enig vorst bevrijden
Zonder 's Heeren macht.“

CORRESPONDENTIE.

O. te G. Zeer geschikte boeken om onze Oost en de Zending aldaar te leeren kennen zijn: J. Nijland, Schetsen uit Insulinde, F. Lion Cachet, Een jaar op reis, enz., en voorts het groote werk van C. S. Coolman, over de drie jongste Zendingseeuwen.

HOOGENBIJK.

Gereformeerde gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEKEN: De Bilt, J. Schoonhoven, te Scherpenzeel.
AANGENOMEN: Doetinchem, A. Doornbos, theol. cand. te Zoutkamp.

BERDANKT: Iersche, F. H. Boersma, te Wirdum. — Vijfhuisen, J. Brinkman, te Beilen. — Heinkenszand, J. C. Brussaard, cand. te Dordrecht.
Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEKEN: Hellevaersluis, J. Buenk, te Maasvluis. — Venhuizen, D. E. W. van Weel, te Nieuw Helvoet. — Haarlem, Dr. J. Lammerts van Bueren, te Amsterdam. — Thesinge (toez.), T. Leendert, cand. te Coevorden. — Ter Aa, F. Kijfentbelt, te Wilnis.

AANGENOMEN: Rheoy en Gellicum, A. de Kat Angeline, cand. te Deil (Geld.). — Oldehoeve, G. de Boer, cand. te Appingedam. — Schoorl, C. A. Fetter, cand. te Wanwijk.

BERDANKT: Dordrecht, J. A. van Leeuwen, te Bloemendaal. — Bellingwolde, J. Buiskeel, te Dronrijp. — Kamperven (toez.), F. F. J. van de Plassche, te Jaarsveld. — Haarlem, Dr. J. Lammerts van Bueren, te Amsterdam. — Donkerbroek, G. de Boer, cand. te Appingedam.

Onder vriendelijke dankbetuiging aan zoovele geabonneerden die ons de verschuldigde abonnementsgelden over het afgelopen kwartaal reeds toezonden, nemen wij de vrijheid, hen, die dit nog niet deden, beledigd te verzoeken zulks alsnog **uiterlijk den 30sten dezer** te doen en hun postwissel te adresseren aan

De Administratie van „De Heraut“, Amsterdam.

De abonnementsprijs van De Heraut is f 1.20 per kwartaal.

Na ontvangst van den postwissel wordt den afzender daarvan bericht gezonden.

DE ADMINISTRATIE.

Amsterdam, Juli 1909.

Advertentien.

GETROUWD (bij volmacht):

C. DE BREIJ

EN

MARIE HONDIUS,

Canada de Gomer,

Argentinië.

14 Juli 1909,

Middelburg,

die, ook namens wed.rijdsche familie, vriende-

lijk dank zeggen voor de belangstelling bij hun

huwelijk ondervonden.

Heden overleed tot onze diepe droefheid,

onze geliefde Vader, Behuwd-, Groot- en

Oergrootvader, de Weldele Heer

JOHANNES DAVID BICKEL,

Weduwnaar van MEYDOW ELAÏE OONK,

euster Weduwnaar van MEYDOW BARTHA

V. D. KWAST,

in den ouderdom van bijna 85 jaren.

Uit aller naam:

J. D. BICKEL Jr.

Watergraafsmeer, 10 Juli 1909.

Breedeweg 44.

Voor de vele bewijzen van deelneming, onder-
vonden bij het overlijden van onze geliefde
Moeder en Behuwdmoeder, Meijuffrouw de Wed.
A. STOKER-REHMELT,
betuigen wij onzen dank.
L. STOKER.
J. M. STOKER.
J. STOKER.
J. M. STOKER-HUMMELEN.
M. BERTRAM-STOKER.
P. P. BERTRAM.
H. G. HUMMELEN-STOKER.
G. F. HUMMELEN.

Assen, 10 Juli 1909.

L. G. WEISZ & Co.,
Commissionairs in Effecten,
WESTERMARKT No. 21
AMSTERDAM.

Voor den meestbiedende **TE KOOP**
aangeboden: Het volledig
College Dictaat van Dr. A. KUYPER,
gebonden in 8 stevige, half leeren banden, met
afzonderlijk deel: Inhoudopgave der
Loc, Brieven onder lett. B. Bureau v. d. blad.

MAARSCHALKERWEERD EN ZON
in KERKORGELS. Zuilenstraat 14, Utrecht.

Stichtische
Wijnhandel.
ZEIST.
(Uitsluitend)
Avondmaalswijn.

Schoolboeken - Studieboeken.
MULO - H.B.S. - Gymnasia - Handelssonderwijs.
Prospecti wordt op aanvraag toegezonden. Gunstige conditie.
Boekhandel W. TEN HAVE,
Telefoon 4066. - voorheen HOEVEKER'S BOEKHANDEL. - Telefoon 4066.
Kalverstraat 154, bij het Spui, Amsterdam.

LUXETTE, NIEUWSTE BRILLEN,
voor veraf en lezen te zamen.
Uitsluitend bij:
DIRK HÜTTER, Opticien,
Tel. 8829. :: 12 Taksteeg 12, Amsterdam.

CHRISTELIJKE POLITIEK
VIII.

INHOUD:

- Verkrummeling van kracht - De „Broederlijke Liefde“ - Broedertwist - Bestaande orde van zaken. (Overdrukken uit De Standaard.)
- De politiek van het Kabinet. (Uit de Memorie van Antwoord op Hoofdstuk I der Staatsbegroting 1908)
- Bede van Minister HEEMSKERK in de Kamerzitting van 20 November 1908.
- Bede van Jhr. Mr. A. F. de SAVORNIN LOHMAN in de Kamerzitting van 19 November 1908.

Prijs per ex. f 0.25; 10 ex. f 2.—;

25 ex. f 3.75; 50 ex. f 5.—;

100 en meer ex. ad 2/3, cent per stuk.

Verkrijgbaar bij:

AMSTERDAM.

W. KIRCHNER, Uitgever.

LEVENSVZERZEKERING
de Nederlanden van 1845
BRAND - INBRAAK

VERZEKERING
DEN HAAG (vroeger Zuydam). Directie HENNY.
KAPITAAL f 4.000.000.00
RESERVEFONDST f 1.238.000.00

Wed. P. VAN EIJK & ZONEN
Hoofdkantoor: **AMSTERDAM, Damrak 60.**
Bijkantoren: **AMSTERDAM, Dam 13-15.**
HILVERSUM, Langestraat 65.
HAARLEM, Kruisweg 69.
ROTTERDAM, Zuidblaak 62, bij het Postkantoor.
DORDRECHT, Wolwevershaven 23.
Belasten zich met de uitvoering van EFFECTENORDERS.
Nemen en geven GELDEN op PROLONGATIE.
Sluiten BELEENINGEN.
Ontvangen GELDEN à DEPOSITO tegen dagelijks vast te stellen rentekoers.
Wisselen VREEMDE BANKNOTEN en MUNTSPECIEN.

Groningsche Hypotheekbank voor Nederland.
Geevestigd te GRONINGEN.
Telefoon Intercommunale No. 674.
Maatschappelijk Kapitaal f 1.000.000.
Uitstaand bedrag aan Hypotheken op 31 December 1908, f 2.556.762.50,
aan Pandbrieven f 2.512.950.—.
Commissarissen: Prof. Mr. D. P. D. FABRIS, J. H. DE WAAL MALEFIJT, A. W. SCHIPPERS, Jhr. H. A. WITTEWAALL VAN STOEETWEGEN, H. LUKING, Mr. P. DIELEMAN, E. G. WENTINK.
Raad van Toezicht: Jhr. TERPSTRA, Mr. H. VAN DER VEGTE, M. UBBENS.
Geeft uit 4 pCt. Pandbrieven,
koers 99 %, in stukken van f 1000.—, f 500.—, f 100.— en f 50.—, verkrijgbaar ten kantore der Bank, bij alle Agenten en Effectenhandelaren. Inlichtingen geven te Amsterdam de H.H.: G. WEISZ & Co. Westermarkt 21 en RADIUS en DANE, Prinsengracht 658, te Rotterdam de heer H. DANE, Haringvliet 49.
De Directie:
M. BROUWER Mr. W. SWITTERS, F. J. BOLT.

Uitgave J. H. KOK, Kampen
Heden verschenen:
Johannes Calvijn
DOOR
Dr. H. BAVINCK.
Royaal formaat. Prijs f 10.30.
Met portret naar de schilderij in de Bibliotheek te Genève.
Bij den uitgever N. ROT te Apeldoorn is verschenen:

De eerste en de tweede Opstanding
door **Dr. A. H. BURTON.**
Prijs: 10 ots.
Bij getallen tegen verminderten prijs.

In plaats van f 29, voor f 13.50.
Een Statenbijbel, met 40 prachtige platen en 5 kaarten, volledige kanteekeningen, duidelijke druk, op best papier, in de thans gangbare taal overzacht door Dr. A. KUYPER, Dr. BAVINCK en Dr. RUTGERS. Gebonden in soliden, prachtige band, met gouden rug en plattelt, fonkelnieuw, waarvan de prijs bij uitgaaf f 29.— is, te koop aangeboden voor f 13.50, en dezelfde Bijbel, met volledige 3 zwarte koperen hoeken en 2 sloten voor f 18.75. Verzending franco in kistje. Betaling na ontvangst en niet naar genoegen kan franco teruggezonden worden.
Nog enkele exemplaren voor Heraut-lezers verkrijgbaar. Aanvraag, motto „Bijbel“, bureau De Heraut, Amsterdam.

In plaats van f 18.— voor f 9.75.
Calvijn's jeugd.
Calvijn in het strijdperk.
Calvijn en Genève.
Beide werken door **E. DOUWERQUE.**
Hoeftlezer te Montauban, vertaald door W. F. A. WINCKEL.
3 flinke boekdeelen, prachtige uitgaaf met platen, gebonden in 3 prachtige linnen stempelpanden, kosten f 18.— en worden thans voor f 9.75 franco toegezonden door
J. WRISTERS, Boekh.
Mirebroederstraat, Utrecht.

Vrije Universiteit.
In dank ontvangen:
Voor de Vereeniging:
Aan Contributien:
door den heer G. de Lugt te Scheveningen f 50; door Ds. J. A. v. d. Sluis te Varsveld f 2.50.
Aan Collecten (voor de Theol. faculteit):
van de Gref. Kerk te Gaastmeer f 3.82;
van de Gref. Kerk te Overtoom f 45.26 en f 33.91 samen f 79.17; te Wageningen f 4.87; te f 6.08; samen f 11.86; te Boskoop f 19.64; te Haterswoude f 15.12; te Hillegom f 13.15; te Katwijk a/Zee f 15; te Koudekerk f 12.55; te Leiden f 47.45; te Leiderdorp f 25.54; te Noordwijk a/Zee f 18; te Rijnsburg f 19; te Voorschoten f 10.61; te Sassenheim f 19.25; te Katwijk a/d R. f 11.40; f 2.50 nagt f 13.90; te Baarn f 24.66; en f 26.50 samen f 51.16; te Amersfoort A f 34.06; te dito B f 15.96; te Bunschoten A f 20.23; te dito B f 23.10; te N.-Loosdrecht f 4.12; te O. Loosdrecht f 5.50; te Maarsseveld f 2.80; te Renwoude f 2; te Scherpenzeel f 7.45; te Soest f 6.70; te Veendam f 12.30; te Westbroek f 6.74.
Voor de Medische faculteit:
(Contributien) door den heer G. Gouman te Barendrecht f 74.30.
(Schenken) door den heer C. F. Hummelen gevonden in de collecte te Assen f 1.
Voor het Studiefonds:
door Prof. Dr. J. Woltjer halfjaarlijkse praebende f 39.50.
H. W. VAN MARLE Jr.,
Pennyngmeester.
Amsterdam, Keizersgracht 163.

Boek- en Courantdruckerij:
ROEYER KROBER & BAKERS
Amsterdam.

Dit blad
Bijdragen v
in blad betre
aan de ADMM
Inzendingen
kunnen voor

„S

In tal va
ongelijk ver
zijn, waar h
bronnen opsj
druip, maar
geen e en dor
geen stroomj
doorsnijdt. V
houwt zich
vangt er in c
vangen is.
de springade
de ander uit
Is er nu
trekt wel, w
streek, die v
ruischt, maar
ader leven k
waterloos o
En toch,
doet, dat do
op keer. De
ader is het b
geestelijk op
nu zegt de H
volk twee bo
dat het, ver
levens te wo
levens, verlat
het toen zich
zich toen eig
waaruit het z
Een toelag
merlijk uitkw
die bakken, di
scheuren; ze v
lek op den t
er telkens uit
afgedoolde vr
zijn dorst.

Zoo stond
steeds tegenov
Wie trouw
kon alle eeuw
is de Fontein
't licht!“ Van
hen de heete
Gij zijt hun b
regen“. En in
in God als „w
waters.“ En
Maar steeds
schen het afde
kelijkheid ver
schaffen. Zelf
In eigengema
vereichte wate
men, eer men
zag, ver van d

En wat dan
levenden God
ervaring, dat
het water niet
scheur in den
men met zijn b
staan kwam voo
In ons eiger
een niet ander
Van de belij
deels vervreem
ste eerst nog.
De mystiek liet
de wonderen h
het vrome volk
geen voedsel n
eer een halve e
ieder de onhou
turalisme in. He
zijn, en het kon
Dat voelden
en zij zouden l
wen. Er sprak
waren meer wij
deren poogden i
Van de geloofn
verre. Maar dit
soon van Jezus
niet als verzoem
afbrengende va
nog geen kwari
gang door. A
deze gebroken b
„nauwelijks t
te komen, of he
bele en goedbed
Machtig was
gang van de M
of in alle groot
deel van 't plat
de tolken op
nu! De ware